

Dokument ze zasedání

A8-0129/2018

28.3.2018

ZPRÁVA

o zlepšení udržitelnosti dluhu rozvojových zemí
(2016/2241(INI))

Výbor pro rozvoj

Zpravodaj: Charles Goerens

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ	12
INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	14
JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	15

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o zlepšení udržitelnosti dluhu rozvojových zemí (2016/2241(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na část akčního programu z Addis Abeby týkající se dluhu a jeho udržitelnosti (s. 27 až 29),
 - s ohledem na zprávy generálního tajemníka OSN ze dne 22. července 2014, 2. srpna 2016 a 31. července 2017 o udržitelnosti vnějšího dluhu a rozvoji,
 - s ohledem na zásady UNCTAD (Konference OSN o obchodu a rozvoji) týkající se odpovědného poskytování a přijímání úvěrů,
 - s ohledem na plán UNCTAD týkající se udržitelné restrukturalizace státního dluhu (duben 2015),
 - s ohledem na operační pokyny skupiny G20 týkající se udržitelného financování,
 - s ohledem na rezoluci Valného shromáždění OSN č. 68/304 ze dne 9. září 2014 s názvem „Vytvoření mnohostranného právního rámce pro procesy restrukturalizace státního dluhu“,
 - s ohledem na rezoluci Valného shromáždění OSN č. 69/319 ze dne 10. září 2015 o základních zásadách pro procesy restrukturalizace státního dluhu,
 - s ohledem na hlavní zásady Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva týkající se vnějšího dluhu a lidských práv,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 19. května 2015 o financování rozvoje, zejména jeho body 10, 26, 40, 46 a 47¹,
 - s ohledem na studie reflexní skupiny „Global Financial Integrity“, které posuzují rozsah a složení nezákonných finančních toků,
 - s ohledem na belgický zákon ze dne 12. července 2015 o boji proti činnostem supích fondů (Moniteur belge ze dne 11. září 2015),
 - s ohledem na článek 52 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro rozvoj (A8-0129/2018),
- A. vzhledem k tomu, že vyřešení problémů týkajících se státního dluhu rozvojových zemí představuje důležitý prvek mezinárodní spolupráce a může přispět ke splnění cílů udržitelného rozvoje v rozvojových zemích;

¹Úř. věst. C 353, 27.9.2016, s. 2.

- B. vzhledem k tomu, že dosažení cílů udržitelného rozvoje v rozvojových zemích vyžaduje značné investice a že rozdíl ve stávajících finančních tocích v této oblasti je odhadován na přibližně 2,5 bilionu dolarů ročně¹;
- C. vzhledem k tomu, že jedním z možných zdrojů financování rozvoje jsou úvěry; vzhledem k tomu, že úvěry musí být odpovědné a předvídatelné; dále vzhledem k tomu, že náklady na ně je třeba plně kompenzovat návratností dotyčných investic, přičemž je třeba pečlivě vyhodnotit a řešit rizika vyplývající ze zadlužení;
- D. vzhledem k tomu, že dluhová krize, která rozvojové země postihla v 80. a 90. letech, a rozsáhlá kampaň zaměřená na zmírnění dluhového břemene vedly k tomu, že MMF a Světová banka zahájily Iniciativu pro silně zadlužené chudé země (HIPC) a Iniciativu mnohostranného odpuštění dluhů (MDRI), které měly těmto zemím umožnit učinit pokrok při plnění rozvojových cílů tisíciletí;
- E. vzhledem k tomu, že iniciativy HIPC a MDRI nejsou k ukončení dluhové krize dostatečné;
- F. vzhledem k tomu, že tyto iniciativy společně s prudkým nárůstem cen surovin posílily finanční situaci v mnohých rozvojových zemích a že k udržitelnosti dluhu rovněž přispěly úrokové sazby, které se od finanční krize z roku 2008 ocitly na mimořádně nízké úrovni; nicméně vzhledem k tomu, že ceny surovin od roku 2008 poklesly; vzhledem k tomu, že ve zchudlých zemích začala nová dluhová krize, kdy Mosambik, Čad, Kongo a Gambie nejsou schopny splácet;
- G. vzhledem k tomu, že dluhová krize, kterou spustily klesající ceny surovin a kolísavé kapitálové toky, představuje pokračující hrozbu pro udržitelnost dluhu, zejména v případě rozvojových zemí, které jsou nadále závislé na vývozu surovin;
- H. vzhledem k tomu, že počet rozvojových zemí, které MMF a Světová banka klasifikovaly jako země, které čelí neudržitelnému úvěrovému břemenu nebo které vykazují zvýšené či průměrné riziko, vzrostl a že do jedné z těchto kategorií nyní patří většina zemí s nízkými příjmy;
- I. vzhledem k tomu, že podle MMF se úroveň mediánu dluhu v subsaharské Africe prudce zvýšila, a to z 34 % HDP v roce 2013 na 48 % HDP v roce 2017;
- J. vzhledem k tomu, že míra zadlužení několika zemí, včetně Etiopie, Ghany a Zambie, dosahuje 50 % HDP či více, a vzhledem k tomu, že to představuje významné dluhové břemeno, pokud uvažíme nízký základ daně ve většině afrických zemí;
- K. vzhledem k tomu, že financování dluhu se coby procento vládních výdajů od roku 2013 značně zvýšilo, a vzhledem k tomu, že to podstatně omezuje příležitosti pro veřejné investice;
- L. vzhledem k tomu, že za posledních několik desetiletí prošla celosvětová struktura veřejného dluhu rozsáhlými změnami tím, že se do popředí dostali soukromí investoři

¹ Zpráva o světových investicích, 2014. Investice do cílů udržitelného rozvoje: Akční plán, UNCTAD 2014, s. 140–145.

a Čína;

- M. vzhledem k tomu, že složení dluhu rozvojových zemí prošlo změnami, jelikož čím dál důležitější úlohu hrají soukromí věřitelé a obchodní podmínky a dotyčné země jsou navíc častěji vystavovány kolísavosti finančních trhů, což má důsledky pro udržitelnost tohoto dluhu; vzhledem k tomu, že úvěry v národní měně zabraňují rizikům spojeným se směnným kurzem, ale že nedostatek domácího kapitálu může vést k tomu, že tato možnost bude nepříznivá nebo neuskutečnitelná;
- N. vzhledem k tomu, že udržitelnost dluhu ohrožují nejen zhoršující se obchodní podmínky, přírodní katastrofy a katastrofy způsobené člověkem, nepříznivý vývoj a kolísavost mezinárodních finančních trhů, ale i nezodpovědné poskytování a přijímání úvěrů, špatné řízení veřejných financí, zneužívání finančních prostředků a korupce; vzhledem k tomu, že ke zlepšení udržitelnosti dluhu může značným způsobem přispět účinnější využívání domácích zdrojů;
- O. vzhledem k tomu, že je třeba pomáhat v partnerských zemích zvyšovat kapacity daňových správ a předávat znalosti;
- P. vzhledem k tomu, že ačkoli zásady UNCTAD týkající se odpovědného poskytování a přijímání úvěrů a operační pokyny skupiny G20 k udržitelnému financování jsou nepopíratelně užitečné pro stanovení regulačního rámce, prioritou musí být ukončit nezodpovědné praktiky tím, že budou zavedeny transparentní zásady, závazná a vymahatelná odrazující opatření a v odůvodněných případech i sankce;
- Q. vzhledem k tomu, že udržitelnost státního dluhu závisí nejen na stavu tohoto dluhu, ale rovněž na dalších faktorech, jako jsou explicitní a implicitní finanční záruky (podmíněné závazky), které tyto země vydaly; vzhledem k tomu, že v rámci partnerství veřejného a soukromého sektoru jsou často poskytovány vázané záruky, což může obnášet vysoké riziko budoucí rekapitalizace bank;
- R. vzhledem k tomu, že analýza udržitelnosti dluhu se nesmí soustředit pouze na hospodářská hlediska, jako jsou vyhlídky zadluženého státu na hospodářský růst a jeho schopnost splácet své dluhy, ale musí zohlednit také dopad dluhového břemene na schopnost země dodržovat všechna lidská práva;
- S. vzhledem k tomu, že rostoucí využívání partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP) v rozvojových zemích v rámci evropského plánu vnějších investic a dohody s Afrikou, kterou iniciovala G20, by mohlo zvýšit zadlužení států; vzhledem k tomu, že investoři zapojení do partnerství veřejného a soukromého sektoru jsou chráněni dvoustrannými investičními dohodami, zejména jejich mechanismy pro urovnávání sporů mezi investorem a státem, které jim umožňují vést soudní spory s hostitelskými státy;
- T. vzhledem k tomu, že režimy některých zemí sjednaly opovrženímhodné dluhy, aby usnadnily zkorumpované transakce či jiné nezákonné operace, a že tyto dluhy, jejichž povaha je věřitelům známá, představují pro obyvatelstvo značné břemeno, zejména pro nejzranitelnější z nich;
- U. vzhledem k tomu, že transparentnost úvěrů poskytovaných vládám rozvojových zemí je

zásadní pro zajištění toho, aby bylo poskytování úvěrů odpovědné; vzhledem k tomu, že nedostatek transparentnosti byl hlavním faktorem, který přispěl k nezodpovědným úvěrům poskytnutým Mosambiku, jež byly sjednány bez seriózních kontrol schopnosti země tyto úvěry splatit a následně utajeny před finančními trhy a obyvateli Mosambiku;

- V. vzhledem k tomu, že opovržením hodný dluh je definován jako dluh, který sjednal určitý režim za účelem financování opatření, která jsou v rozporu se zájmem občanů dotyčného státu, o čemž věřitelé věděli, a že se jedná o osobní dluh moci, která jej sjednala s věřiteli, kteří si byli záměrů dlužníka plně vědomi; vzhledem k tomu, že v souvislosti s touto koncepcí nebylo nicméně kvůli jednoznačnému nesouhlasu některých věřitelů dosaženo konsensu;
- W. vzhledem k tomu, že využívání domácích zdrojů narušují především daňové úniky a škodlivá daňová soutěž a přesouvání zisku nadnárodních společností; vzhledem k tomu, že vítaným řešením je iniciativa OCDE týkající se eroze základu daně a přesouvání zisku, která ovšem sama o sobě tento jev neřeší; vzhledem k tomu, že je třeba zřídit mezivládní orgán pro daňovou spolupráci pod záštitou OSN, aby se rozvojové země mohly rovnocenně podílet na globální reformě stávajících mezinárodních daňových pravidel, k čemuž ostatně vyzval Parlament ve svém usnesení ze dne 6. července 2016 o daňových rozhodnutích a jiných opatřeních podobných svojí povahou nebo účinkem¹;
- X. vzhledem k tomu, že nezákonné finanční toky z rozvojových a rozvíjejících se zemí, jejichž objem je odhadován na 1 bilion dolarů ročně, soustavně z těchto zemí odvádějí prostředky, zejména ty, které jsou nezbytné k plnění cílů udržitelného rozvoje; vzhledem k tomu, že tyto toky vedou ke sjednávání zahraničních úvěrů a narušují schopnost splácet dluhy;
- Y. vzhledem k tomu, že splnění Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a akčního programu z Addis Abeby znamená zvážení nových možností financování cílů udržitelného rozvoje, jako je vytvoření daně z finančních transakcí a daně z transakcí v cizí měně; vzhledem k tomu, že podle odhadů Banky pro mezinárodní platby (BIS) by daň z transakcí v cizí měně ve výši 0,1 % snadno pokryla financování cílů udržitelného rozvoje ve všech zemích s nízkými příjmy a v zemích s nižšími středními příjmy²;
- Z. vzhledem k tomu, že je nezbytné zabývat se nezákonnými finančními toky s cílem odstranit je s konečnou platností do roku 2030 pomocí potírání zejména daňových podvodů a posílení mezinárodní spolupráce prostřednictvím opatření, která usnadní zpřístupňování daňových údajů příslušným orgánům a daňovou transparentnost v zemi původu i v cílové zemi;
- AA. vzhledem k tomu, že stávající ujednání pro řešení případů nesplácení úvěrových služeb pro státy se zásadně liší od insolvenčních řízení pro společnosti usazené v národních jurisdikcích v tom smyslu, že neexistuje ustanovení pro nestranné arbitrážní řízení před soudem; vzhledem k tomu, že krátkodobé úvěry, na něž se vztahují určité podmínky a jež jsou vypláceny v tranších, poskytuje MMF, jehož posláním je zajišťovat stabilitu mezinárodního finančního systému; vzhledem k tomu, že Pařížský klub věřitelských

¹ Přijaté texty, P8_TA(2016)0310.

² Revisiting Debt Sustainability in Africa. (Revize udržitelnosti dluhu v Africe. Podkladový dokument pro zprávu UNCTAD o hospodářském vývoji v Africe za rok 2016: Dluhová dynamika a finanční prostředky na rozvoj v Africe.)

států přijímá rozhodnutí o odpuštění dluhu, pouze pokud jde o oficiální bilaterální poskytování úvěrů jeho členy; vzhledem k tomu, že Londýnský klub soukromých věřitelů přijímá rozhodnutí pouze o úvěrech obchodních bank poskytnutých jeho členy; vzhledem k tomu, že neexistuje stále fórum pro koordinované rozhodování o restrukturalizaci dluhu ze strany všech věřitelů zadlužené země;

- AB. vzhledem k tomu, že MMF zůstává hlavním fórem pro projednání otázek týkajících se restrukturalizace státního dluhu se značným vlivem na EU a její členské státy;
- AC. vzhledem k tomu, že supím fondům zaměřujícím se na dlužníky v obtížné situaci a poškozujícím proces restrukturalizace jejich dluhů by neměla být poskytována právní ani soudní podpora na jejich nekalé činnosti, a vzhledem k tomu, že je třeba v tomto ohledu přijmout další opatření;
- AD. vzhledem k tomu, že třebaže odpuštění dluhu přineslo zemím s nízkými příjmy nové příležitosti, je třeba poznamenat, že jde o jednorázové opatření za účelem obnovení udržitelnosti dluhu, které neřeší základní příčiny neudržitelné kumulace dluhu, a vzhledem k tomu, že je třeba se zabývat především problémy, jako je korupce, slabé instituce a zranitelnost vůči vnějším otřesům;
1. zdůrazňuje, že odpovědné a předvídatelné úvěry jsou pro rozvojové země nezbytným nástrojem, který jim umožňuje zajistit si důstojnou budoucnost; naopak poukazuje na to, že udržitelný dluh je předpokladem pro dosažení Agendy pro udržitelný rozvoj 2030; nicméně konstatuje, že dluhové financování by mělo být jen doplňkem a druhou nejlepší možností následující za nástroji, které nevedou ke vzniku zadlužení, jako jsou příjmy z daní a cel a oficiální rozvojová pomoc, neboť dluhové financování je neoddelitelně a podstatně spjato s krizovými riziky, která vyžadují zavedení náležitých institucí pro předcházení dluhové krizi a její řešení;
 2. zdůrazňuje, že přístup k mezinárodním finančním trhům umožňuje rozvojovým zemím získat finanční prostředky za účelem dosažení rozvojových cílů;
 3. s obavami konstatuje, že poskytování úvěrů zchudlým zemím se od roku 2008 dramaticky zvýšilo; obává se cyklu nové dluhové krize; zdůrazňuje, že je nezbytná větší transparentnost, lepší regulace věřitelů a daňová spravedlnost a je třeba umožnit zemím, aby byly méně závislé na vývozu surovin;
 4. připomíná, že úvěry představují důležitý nástroj na podporu investic, který je hlavní pro dosažení udržitelného rozvoje, včetně cílů udržitelného rozvoje;
 5. domnívá se, že úvěr je neoddelitelně spjat s jinými formami financování rozvoje, především s komerčními výnosy, daňovými příjmy, převody finančních prostředků migrantů do rozvojových zemí, jakož i s oficiální rozvojovou pomocí; připomíná zejména, že nejdůležitějším zdrojem příjmů pro financování udržitelného rozvoje je mobilizace domácích zdrojů pomocí zdanění; za tím účelem naléhavě vyzývá EU, aby zesílila svou pomoc při budování kapacit v rozvojových zemích s cílem omezit nezákonné finanční toky, podpořila účinný, progresivní a transparentní daňový systém v souladu se zásadami řádné správy věcí veřejných a zvýšila svou pomoc určenou na boj proti korupci a získání zpět odcizeného majetku;

6. je znepokojen tím, že v celé řadě rozvojových zemí značně vzrostl jak soukromý, tak i veřejný dluh, což má negativní dopad na jejich schopnost financovat investiční náklady v oblasti zdravotních služeb, vzdělávání, hospodářství, infrastruktury a boje proti změně klimatu;
7. připomíná, že programy strukturálních změn, prováděné v nadměrně zadlužených státech v 90. letech 20. století, vážně ohrozily rozvoj základních sociálních služeb a snížily schopnost těchto zemí plnit základní povinnosti, které jim coby suverénním národům přísluší, aby zachovaly bezpečnost;
8. zdůrazňuje, že opatření týkající se odpuštění dluhu nesmí bránit poskytování základních služeb a nesmí mít negativní dopad na plnění všech lidských práv, zejména hospodářských, sociálních a kulturních, a na rozvoj ve státě, který tato opatření využívá;
9. domnívá se, že přestože hlavní zodpovědnost za nadměrný nárůst (vnějšího) zadlužení určitého státu nesou vládní politické orgány, dlužníci a věřitelé musí nést společnou odpovědnost za předcházení neudržitelným dluhovým situacím a jejich řešení; v obecnější rovině zdůrazňuje společnou odpovědnost dlužníků a věřitelů za předcházení úvěrové krizi a za její řešení pomocí odpovědnějšího poskytování a přijímání úvěrů;
10. poukazuje na to, že kombinování zdrojů financování by mohlo vést k dluhové bublině, zejména v zemích subsaharské Afriky a Karibiku, a že by tyto země mohly mít následně omezené příjmy na splácení dluhu; v souladu s tím vyzývá dárce, aby poskytovali většinu své pomoci nejméně rozvinutým zemím v podobě grantů; připomíná, že veškerá rozhodnutí prosazovat využívání partnerství veřejného a soukromého sektoru pomocí kombinování zdrojů financování v rozvojových zemích by měla být založena na podrobném posouzení těchto mechanismů, zejména pokud jde o rozvoj a finanční doplňkovost, transparentnost a odpovědnost, a na ponaučeních z minulých zkušeností; žádá, aby přezkum Evropského fondu pro udržitelný rozvoj (EFSD) zahrnoval jasná kritéria týkající se udržitelnosti dluhu;
11. zdůrazňuje, že je důležité vymezit ochranné mechanismy s cílem zabránit tomu, aby podmíněné veřejné závazky oslabovaly udržitelnost dluhu rozvojových zemí; naléhavě vyzývá zejména mezinárodní rozvojové banky, aby provedly předběžné posouzení dopadu projektů partnerství veřejného a soukromého sektoru z hlediska daňových rizik (s přihlédnutím k plným daňovým rizikům během celého cyklu těchto projektů), aby nebyla oslabena udržitelnost dluhu rozvojových zemí; domnívá se, že MMF a Světová banka by měly zahrnout všechny náklady na projekty partnerství veřejného a soukromého sektoru do své analýzy udržitelnosti dluhu;
12. domnívá se, že současně platná pravidla a nástroje jsou buď nedostatečné, nebo málo závazné;
13. žádá EU a její členské státy, aby aktivně bojovaly proti daňovým rájům, vyhýbání se daňovým povinnostem a nezákonným finančním tokům, které pouze zvyšují zadlužení rozvojových zemí, a aby spolupracovaly s rozvojovými zeměmi s cílem potlačit agresivní praktiky vyhýbání se daňovým povinnostem a hledat prostředky, které rozvojovým zemím pomohou odolat tlaku na to, aby se zapojily do daňové soutěže, která by poškodila využívání domácích zdrojů ve prospěch rozvoje;

14. zastává názor, že pokud orgány zjistí, že došlo ke zneužití veřejných finančních prostředků, věřitelé by měli aktivovat výstražná opatření a v případě jejich neúčinnosti zavést sankce s cílem pozastavit úvěry nebo dokonce požadovat, aby byly splaceny před termínem dohodnuté splatnosti;
15. vyzývá Komisi a členské státy, aby podporovaly rozvojové země, pokud jde o prosazování toho, aby byly veřejně přístupné údaje o jejich státním dluhu a aby bylo podpořeno sociální vzdělávání v této oblasti, neboť v rozvojových zemích má občanská společnost jen zřídka k dispozici podrobné informace o stavu veřejných financí;
16. žádá, aby byly vytvořeny právní předpisy, jež zabrání poskytování úvěrů zjevně zkorumpovaným vládám a jež budou postihovat ty věřitele, kteří takové půjčky vědomě poskytli;
17. vyzývá Komisi, aby v koordinaci se všemi hlavními mezinárodními subjekty a dotčenými zeměmi vypracovala bílou knihu obsahující skutečnou strategii, jak ochránit rozvojové země před nadměrným zadlužením, a to uplatněním mnohostranného přístupu, upřesněním práv, povinností a odpovědností všech zúčastněných stran a zvážení toho, jaká institucionální uspořádání by nejlépe dokázala zajistit spravedlivý a udržitelný přístup k problému zadlužení; vyzývá k vypracování kodexu chování v oblasti poskytování úvěrů pro institucionální, politické a soukromé aktéry;
18. zdůrazňuje, že většina cílů udržitelného rozvoje souvisí s lidskými právy, a jsou proto samotným cílem, pokud jde o boj proti chudobě, zatímco uhrazení dluhu je pouhým prostředkem k dosažení tohoto cíle;
19. schvaluje hlavní zásady Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva týkající se zahraničního dluhu a lidských práv, podle nichž by právo na splnění cílů udržitelného rozvoje mělo mít přednost před povinností uhradit dluh; vyzývá členské státy Evropské unie, aby v rámci posouzení udržitelnosti dluhu, která provádí Mezinárodní měnový fond a Světová banka, podporovaly systematické využívání posouzení dopadů na oblast lidských práv;
20. vyzývá EU a její členské státy, aby tyto zásady dodržovaly v rámci svého bilaterálního poskytování úvěrů a při vystupování v rámci mezinárodních finančních institucí;
21. konstatuje, že věřitelé se při poskytování úvěrů obvykle řídí posouzením udržitelnosti dluhu vypracovaným MMF – Světovou bankou; zdůrazňuje, že je třeba řešit jeho nástrahy, zejména pokud jde o sledování vnějšího soukromého dluhu a nedostatečné začlenění lidských práv;
22. vyzývá strany zapojené do rozvoje, aby posoudily dopad dluhové služby na schopnost financování velmi zadlužených zemí, pokud jde o cíle udržitelného rozvoje, na něž se vztahuje povinnost dosáhnout do roku 2030 výsledku a které musí mít přednost před právy věřitelů, již vědomě poskytují úvěry zkorumpovaným vládám;
23. podporuje doporučení UNCTAD zřídit Fond pro stabilizaci cen afrických komodit s cílem snížit potřebu požádat v případě poklesu cen komodit o půjčku;

24. žádá členské státy a další příslušné věřitelské státy, aby poskytovaly více financování na investice v oblasti cílů udržitelného rozvoje a dodržely svůj dlouhodobý slib věnovat 0,7 % HND na oficiální rozvojovou pomoc; žádá tyto státy, aby namísto úvěrů poskytovaly toto financování v podobě grantů, pokud z hodnotících zpráv vyplyne, že zhoršující se stav veřejných financí dlouhodobě ohrožuje plnění cílů udržitelného rozvoje; kromě toho naléhavě věřitelské státy žádá, aby za účelem plnění cílů udržitelného rozvoje ustavily inovativní a diverzifikované nové zdroje financování, jako je daň z transakcí v cizí měně a daň z finančních transakcí, které mohou přispět k udržitelnosti dluhu každé země, zejména v době finanční krize;
25. je znepokojen přezkumem kritérií pro vykazování oficiální rozvojové pomoci, který provedl Výbor pro rozvojovou pomoc OECD, zejména pokud jde o nástroje soukromého sektoru, neboť rozšířená kritéria pro vykazování vytvářejí pobídky pro využívání určitých způsobů pomoci, především úvěrů a záruk; konstatuje, že zatímco pokračují tyto debaty, dárčům je v současnosti již umožněno vykazovat určité úvěry a záruky jako oficiální rozvojovou pomoc, aniž by existoval dohodnutý soubor pravidel; zdůrazňuje, že je třeba začlenit záruky ohledně transparentnosti a zadluženosti;
26. zdůrazňuje, že je třeba podporovat transparentnost za účelem posílení odpovědnosti dotčených subjektů; poukazuje na to, že je důležité sdílet údaje i procesy týkající se restrukturalizace státního dluhu;
27. schvaluje zásady Konference OSN o obchodu a rozvoji pro odpovědnou politiku v oblasti úvěrů, které zdůrazňují především spoluodpovědnost věřitelů a dlužníků (zásady UNCTAD pro podporu odpovědného poskytování a přijímání úvěrů), stejně jako potřebu parlamentní kontroly finančních operací, a žádá Unii, aby podpořila jejich provedení; domnívá se, že zásady UNCTAD pro podporu odpovědného poskytování a přijímání úvěrů by se měly stát právně závaznými a vymahatelnými nástroji;
28. má za to, že transparentnost a odpovědnost jsou zásadní pro podporu odpovědného poskytování a přijímání úvěrů; za tím účelem vyzývá členské státy, aby vycházely ze závazků přijatých v akčním programu z Addis Abeby a z operačních pokynů skupiny G20 k udržitelnému financování s cílem zvýšit odpovědnost věřitelů za úvěry, které poskytují, na základě stávajících zásad transparentnosti a odpovědnosti, jež převažují v těžebním průmyslu (iniciativa v oblasti transparentnosti těžebního průmyslu IETA); a aby prosazovaly, aby údaje o státním dluhu, včetně podmíněných závazků, byly veřejně přístupné tím, že budou shromažďovány v centralizovaném veřejném rejstříku; vyzývá členské státy, aby systematicky zveřejňovaly informace o svých úvěrových aktivitách v rozvojových zemích;
29. zdůrazňuje, že je třeba se dohodnout na mezinárodních závazných pravidlech, která se budou zabývat opovržením dluhy; domnívá se proto, že restrukturalizace dluhů by se měla opírat o nezávislý audit dluhů coby způsob, jak odlišit nezákonné a opovržením dluhy od ostatních dluhů; zdůrazňuje, že nezákonné a opovržením dluhy by měly být zrušeny;
30. vyjadřuje zklamání nad tím, že členské státy odmítly v roce 2015 na základě společného postoje Rady 11705/15 (ze dne 7. září 2015) schválit rezoluci Valného shromáždění OSN 69/319 o základních zásadách týkajících se procesů restrukturalizace státního dluhu, přestože ji dne 10. září 2015 přijala většina členů Valného shromáždění OSN;

31. zdůrazňuje význam soudržnosti opatření přijatých na úrovni MMF a v souvislosti s OSN a význam co nejlepší koordinace existujících mezi členskými státy;
32. zdůrazňuje, že dluhovou krizí je třeba vyřešit spravedlivým, rychlým a udržitelným způsobem pomocí vytvoření mezinárodního mechanismu restrukturalizace dluhu, který bude vycházet z plánu UNCTAD týkajícího se restrukturalizace státního dluhu a myšlenky tzv. Stiglitzovy komise zřídit mezinárodní soud pro restrukturalizaci dluhu;
33. žádá členské státy, aby aktivovaly mandát přijatý v rezoluci Valného shromáždění OSN 69/319 ze dne 10. září 2015 s cílem:
 - a) zavést mechanismy včasného varování založené na podávání zpráv o obecnějším zhoršování udržitelnosti dluhu, které by pomohly určit rizika a zranitelnost silně zadlužených zemí v rané fázi;
 - b) umožnit v koordinaci s MMF zavedení mnohostranného právního rámce pro řádnou a předvídatelnou restrukturalizaci státních dluhů, který by zabránil tomu, aby se staly neúnosnými, a který by přispěl ke zlepšení předvídatelnosti pro investory; vyzývá ke spravedlivému zastoupení rozvojových zemí v rámci rozhodovacích orgánů mezinárodních finančních institucí;
 - c) zajistit, aby EU podporovala rozvojové země v boji proti korupci, kriminální činnosti, vyhýbání se daňovým povinnostem a praní peněz;
34. vyzývá Komisi a členské státy EU, aby pracovaly v mezinárodních fórech a spolu se soukromým sektorem vypracovaly rámec s pravidly, který zajistí úplnou transparentnost podmínek a odpovědnost, pokud jde o úvěry poskytované rozvojovým zemím, jako je pakt o transparentním poskytování úvěrů, o němž debatují některé finanční instituce;
35. vyjadřuje politování nad tlakem, který je vyvíjen na státy, jako je Tunisko, s cílem vybidnout je k tomu, aby neprováděly veřejné audity původu svých dluhů a podmínek poskytování úvěrů; vyzývá EU, aby spolupracovala s ostatními dárci a mezinárodními institucemi, jako je MMF, s cílem ochránit a podpořit právo států provádět veřejné audity dluhů;
36. důrazně žádá o přijetí pravidla, které by se uplatnilo v případě hrozící platební neschopnosti a které by věřitele zbavilo práva zahájit vůči zadluženému státu trestní řízení v případě, že dotyčný úvěr není řádně schválen jeho vnitrostátním parlamentem;
37. žádá členské státy, aby na podnět Komise přijaly nařízení, které by se inspirovalo belgickým zákonem o boji proti dluhové spekulaci supích fondů;
38. žádá institucionální a soukromé věřitele, aby souhlasili s tím, že po závažné přírodní katastrofě či humanitární krizi, včetně jednorázového masivního příchodu přistěhovalců, bude vyhlášeno dluhové moratorium, které zadluženému státu umožní vynaložit veškeré prostředky na návrat situace do normálu;
39. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Dluh může být prospěšný i škodlivý. Prospěšný je tehdy, pokud je určen k financování něčeho, co může sloužit i poté, co je úvěr splacen. Zdrojem nepříjemností je tehdy, když vypůjčené peníze slouží k financování spotřebitelských výdajů nebo pokud jsou zatíženy korupcí. Úvěry by měl být sjednávány za účelem dlouhodobých investic, zatímco spotřebitelské výdaje by měly být hrazeny hotově. Tímto pravidlem by se měly řídit jak soukromé osoby, tak i hospodářské či politické subjekty. Lehkovážné zadlužování přesouvá břemeno splácení na příští generace. Lehkovážným půjčováním střadatelé i dlužníci nezodpovědně riskují.

Účelem této zprávy není poskytnout v pořadí další posouzení stavu dluhu rozvojových zemí. Jejím cílem je vybavit Evropskou unii několika základními pravidly, která by měla vyřešit problém nadměrného zadlužení nebo alespoň pomoci zabránit novým excesům v této oblasti. Za tímto účelem je třeba zohlednit hlavní faktory a jejich vzájemnou interakci. Následně by bylo žádoucí zajistit, aby všichni institucionální, političtí i soukromí aktéři přijali kodex chování, který by zajistil, aby využívání úvěrů bylo součástí řešení a nikoli cestou do pekla vyznačující se hospodářským oslabením, sociální deprivací, nejistotou nebo jinou krizí řízení v rozvojových zemích.

Evropská unie je klíčovým aktérem, který svou vnější činnost zaměřuje na podporu demokracie a dodržování mezinárodního práva a lidských práv, uplatňuje přístup vyváženého partnerství a usiluje o odstranění chudoby. Cíle udržitelného rozvoje právě označila za absolutní prioritu v rámci strategie 2030.

Právě v oblasti rozvojové spolupráce se EU stala hlavním referenčním bodem pro všechny další země, které se v tomto směru angažují. Mohla by však být ještě aktivnější. Její vedoucí úloha ji předurčuje k tomu, aby upřednostňovala mnohostrannost tam, kde by spojení úsilí všech zúčastněných stran mohlo přinést skutečnou přidanou hodnotu.

Je proto třeba, aby EU, tedy Komise společně s členskými státy, dala oficiální rozvojové pomoci nový směr, který zajistí, že poskytování úvěrů rozvojovým zemím bude lépe regulováno. Půjčovat zemím, které se potýkají s korupcí a kde poskytnuté prostředky slouží především k obohacení kleptokratů v čele státu, diskredituje jak věřitele, tak i příjemce. Vláda, která si půjčuje bez souhlasu svého parlamentu, se vyhýbá veřejné debatě a nepřihlíží ke skutečným očekáváním svého lidu. Ten, kdo takovému státu i přesto půjčí, se de facto stává spoluviníkem zpronevěry veřejných financí a nemůže v budoucnu počítat s tím, že v případě, že se zadlužený stát ocitne v platební neschopnosti, bude moci vymáhat svou pohledávku. V tomto smyslu je také třeba upravit předpisy v členských státech.

Co se týče restrukturalizace úvěru, neměla by být již pro Evropskou unii tabu. Přijetím rezoluce OSN A/RES/70/1 se dosažení cílů udržitelného rozvoje stalo absolutní prioritou. Bude-li členským státům nadále umožněno lehkovážné si půjčovat či lehkomyšlně poskytovat úvěry, bude velmi obtížné tento závazek splnit. Užitečným nástrojem je proto mnohostranná spolupráce, která může přispět k hledání řešení problému nestability, extrémní chudoby a nejistoty, která vyplývá z nadměrného dluhového zatížení některých států. UNCTAD je v tomto ohledu průkopníkem a tato zpráva přebírá některé myšlenky z jeho dokumentu „Zásady týkající se odpovědného poskytování a přijímání úvěrů“. Bídě, v níž se ocitnou rozvojové země, které se ve vysoké míře zadlužily, lze zabránit.

EU a její členské státy mohou odstranit zažité struktury a přenést odpovědnost za vzniklou situaci na všechny strany, které poskytují a přijímají státní úvěry. Odrazovat od poskytování úvěrů, které nikterak nepřispívají na rozvoj, zapojit parlamenty dlužnických států do rozhodování o využití úvěrů, upřednostňovat takové způsoby financování, které nezatíží příští generace, dohodnout se na insolvenčním řízení v případě, že některý stát přestane splácet dluhy, a zajistit, aby práva občanů rozvojových zemí na rozvoj byla upřednostňována před právem na splacení pohledávky – to jsou hlavní doporučení této zprávy.

Do vypršení lhůty pro splnění cílů udržitelného rozvoje, která byla stanovena na rok 2030, zbývá dvanáct let. Dvanáct let na to, abychom splnili očekávání formulovaná v novém Evropském konsensu o rozvoji. Stručně řečeno, EU by se měla obrátit zády k politice, která věřitele a vydavatele státních dluhopisů zbavuje odpovědnosti za úvěrovou krizi a nutí platit ty, kteří se stali jejími oběťmi.

INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

Datum přijetí	20.3.2018
Výsledek konečného hlasování	+: 17 -: 9 0: 0
Členové přítomní při konečném hlasování	Beatriz Becerra Basterrechea, Ignazio Corrao, Mireille D'Ornano, Nirj Deva, Charles Goerens, Enrique Guerrero Salom, Maria Heubuch, György Hölvényi, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Stelios Kouloglou, Linda McAvan, Norbert Neuser, Vincent Peillon, Cristian Dan Preda, Lola Sánchez Caldentey, Elly Schlein, Eleni Theocharous, Paavo Väyrynen, Bogdan Brunon Wenta
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Frank Engel, Cécile Kashetu Kyenge, Maria Noichl, Adam Szejnfeld, Rainer Wieland
Náhradníci (čl. 200 odst. 2) přítomní při konečném hlasování	Jill Evans

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

17	+
ALDE	Beatriz Becerra Basterrechea, Charles Goerens, Paavo Väyrynen
ECR	Nirj Deva
EFDD	Ignazio Corrao, Mireille D'Ornano
GUE/NGL	Stelios Kouloglou, Lola Sánchez Caldentey
S&D	Enrique Guerrero Salom, Cécile Kashetu Kyenge, Linda McAvan, Norbert Neuser, Maria Noichl, Vincent Peillon, Elly Schlein
VERTS/ALE	Jill Evans, Maria Heubuch

9	-
ECR	Eleni Theocharous
PPE	Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Frank Engel, György Hölvényi, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Cristian Dan Preda, Adam Szejnfeld, Bogdan Brunon Wenta, Rainer Wieland

0	0

Význam zkratek:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se